

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

MTK Keski-Pohjanmaa kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Muutoksessa rahoitusleikkaukset iskevät pahiten luonnonvara-alan maa- ja metsätalouden tutkintojen järjestämiseen ja niin vakavasti, että tämä vaarantaa koko maan ruokaturvan ja huoltovarmuuden tulevaisuudessa. Muutoksen vaikutukset tuntuvat erityisesti Keski-Pohjanmaalla. Keski-Pohjanmaa on ruuantuotannon pikkujättiläinen ja ruuantuotannon parissa kärsitään nyt jo työvoimapulasta. Alueella sijaitsee Toholammilla Suomen lomituspäiviltä suurin lomitussyksikkö ja Kannuksessa Suomen vetovoimaisiin maatalouden ammattikoulu, Keski-Pohjanmaan ammattiopisto.

Lomittajien saatavuus tulevaisuudessa huolettaa jo ennestäänkin. Keva ennustaa, että 2275 lomittajasta 1020 jää eläkkeelle 2024-2033, eli 44,9 %. Lomittajien poistuminen on huomattavasti rajumpaa kuin kotieläintilojen väheneminen. Maatalousalan koulutukseen tulisi leikkauksen sijaan suunnata lisää varoja. Leikkaus tarkoittaa, että koulutusta joudutaan lakkauttamaan ja supistamaan rajusti. Tämä vaarantaa kriittisesti riittävän osaavan työvoiman saannin tulevaisuudessa ja sitä myöten Suomen huoltovarmuus ruokaturva ja energiaomavaraisuus vaarantuu merkittävästi. Koulutusleikkaus heikentää lomittajien saatavuutta mikä on uhka maatalousyrittäjien hyvinvoinnille.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

-

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Lähes kaikki maa-, metsä, hevös- ja puutarhatalouden perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kustannuskorisijoittelut ovat heikentyneet. Metsäalan ammattitutkinto on tipahtanut jopa 4 korista 1 koriin.

Muutos on niin vakava, että se uhkaa maa- ja metsätalouden koulutuksen järjestämistä, sillä seurauksella, että vetovoimaisimmillakin koulutuksenjärjestäjillä rahoitus leikkautuu 20-27 %. Tämä vie pohjan luonnonvara-alan koulutukselta. Kun muutos vaarantaa luonnonvara-alan koulutuksen järjestämisen edellytykset maan vetovoimaisimmalta ammattikoululta, niin miten käy näiden muiden koulujen? Huoltovarmuuskriittisten alojen koulutus tulisi turvata. Tämä olisi hallitusohjelman kirjausten mukaista. Luonnonvara-ala on mitä suurimmassa määrin yksi tärkeimmistä huoltovarmuuteen vaikuttavista aloista turvatessaan ruoka- ja energia-alana Suomen omavaraisuutta ko sektoreilla. Tämä on luonnonvara-alan koulutuksen kannalta kestävä ehdotus.

Luonnonvara-alan koulutuksen ammatillisten perustutkintojen kustannustaso tulee säilyttää nykyisellään, jotta huoltovarmuuskriittisten alojen koulutus, osaaminen ja työvoiman saatavuus turvataan. Luonnonvara-alan koulutusten siirtäminen eri kustannuskoreihin on täysin tuomittava ehdotus.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Nyman Jan-Ove
MTK Keski-Pohjanmaa